

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
3 cor. 1/4 an 4.50 fl.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un şir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl. a treia
oară 10 fl.

Tot ce priveşte
foaia să se adreseze
la: Redacţiunea şi
administraţiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marţi, Joia şi Sâmbăta.

Fără Dumnezeu.

Civilizaţia omenească, în drumul ei spre perfecţiune, a mers cu atât mai repede, cu cât s'a simţit trecută peste greutăţile începutului.

Ce greu era la început! Cât de sânghinosi, cât de vitegi şi de iubitori de ţară erau vechii locuitori ai Romei, pe vremea regatului, subministrându-ne pilde neperitoare de eroism, până chiar încoace, la sfârşitul erei republicane. Horaţii şi Curiatii, Horaţii Cocle, Scaevolii şi toată legiunea eroilor şi martirilor, cari s'au jertfit pentru ţară şi neam, au rămas tot atâtea modele de entuziasm, până la acel Brutus, care si-a înfipt pumnalul în trupul lui Caesar, cel mai mare bărbat al epocii vechi.

Dar nu omul cărmueşte vremile, ci aceste îl stăpânesc, ales când echilibrul lui sufletesc se clătină.

Poporul puternic şi temut, a cărui acvile biruitoare stăpâneau, pe vremuri, aproape tot pământul cunoscut pe atunci; poporul, care n'a îngenunchiat în faţa multelor primejdii, ce-l năpădiau de pretutindeni, şi a pătruns cu misiunea lui de factor civilizator până în extremul orient şi până la ţarmul pustiu al Mării-Negre, şi-a pierdut deodată energia şi steaua norocului său a început să coboare...

Nu mai avea *temelia*, pe care, să se sprijinească; nu mai avea acea bază statornică, pe care se poate ridica ori ce clădire cât de cât durabilă, în lumea noastră, nu mai avea: *credinţa*.

Averile mari, ce se aglomeraseră din toate colţurile lumii în cetatea împăraţilor naintaşi şi nesăţioşi, subminau tot mai mult temelia credinţii şi a bunelor moravuri

patriarhale. Piedestalele zeităţilor de marmură şi bronz începură a se clătina, şi cu ele îşi pierdeau stabilitatea şi stăpânii nemuritori ai unei lumi, care nu mai credea în nimic.

A venit apoi suflul regenerator al creştinismului şi a prăbuşit, la cel dintâi gest, clădirea această putredă, împlântând lemnul de ocară al crucii, deasupra mormanului de bogăţii şi desfrâu, ce s'a prăbuşit sub propria lui povară.

* * *

Din rămăşiţele ginţii latine, s'au reslătit odrasle până departe, în orientul barbar...

S'au desvoltat, după cum i-au iertat puterile, aceşti copii orfanii ai unui neam, ce a stăpânit pe vremuri, lumea întreagă.

Cei mai favorizaţi de soartă au ajuns chiar la o stare înfloritoare, şi au fâlfăit încă odată, cu o surescitare de atavism nobil, flamura latinătăii, asupra plebeilor ajunşi la stăpânire.

Franţa, cea mai puternică din odraslele acestui stejar, atât de falnic odinioară şi-a ridicat braţul ei puternic, într'un gest imperial, moştenit dela străbunii legionari ai Cesarilor. A fost o vreme, când lumea întreagă s'a închinat acestui gest măreţ, crezând, că spiritul lui Caesar se trezise la o nouă viaţă prin Napoleon.

În beţia triumfului — istoria se repetă — şi-a uitat şi biruitorul Napoleon şi naţia biruitoare de Dumnezeu. S'au năruit catapitesmele bisericilor; s'au expulzat toţi sfinţii din Calindar şi s'au suprimat toate slujbele, pentruca să fie reintroduse iarăşi după un deceniu şi ceva. Franţa a devenit iarăşi cea mai credincioasă ţară din lume, ales după înfrângerea dela Sedan.

Dar deodată cu progresul, ce

l-a realizat în vremea din urmă, a început să se ridice iarăşi prea sus şi să ceară, ca pe vremea revoluţiei franceze „ca Dumnezeu să-şi iscălească dimisia“. În vremea din urmă călugării au fost expulsaţi: preoţii au fost suprimaţi şi bisericile au fost închise.

A rămas ţara fără Dumnezeu.

* * *

Şi iată, că înfrângerea îi bate iarăşi la uşe.

Nu este ţară, unde să se poată constata, în mod atât de înspăimântător decreşterea populaţiei, ca tocmai acolo. Şi unde îţi trebuie o mai sigură probă despre decadenţa unui stat?

Nu este un centru mai depravat, ca acel „oraş al luminii“, care se numeşte Parisul; şi nu este o anarhie mai desăvârşită, ca aceea, ce o desvoaltă zilnic apăsii din acelaşi oraş. Ziua mare impuşcă şi jefuesc oameni, opunând poliţiei o rezistenţă atât de puternică, încât aceasta trebuie să recurgă la bombe, pentru a putea răpune pe doi-trei oameni cu capul a mână, mai primejdioşi ca fiarele din codru. Şi anarhia se întinde înainte — lumea nu se mai încrede nici chiar în armată; siguranţa cetăţenilor nu e deplină nici chiar ziua mare în stradele cele mai frecvente.

Urmărind evenimentele anarhice, ce s'au desfăşurat în săptămânile din urmă, în acest strălucit „centru al luminii“, ne cuprinde o adâncă mâhnire pentru fraţii de-un sânge, pentru halul, în care a ajuns această ţară bogată şi cultă, după-ce şi-a aruncat cel mai puternic sprigin al ei: *religia*.

Va reveni desigur, iarăşi la ea, cum a revenit şi în trecut, dar de nu ar fi atunci prea târziu!

Din cartea lui

Iászi Oszkár: A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés.

În partea primă a cărții sale Iászi Oszkár stabilește, în lumina analizei sociologice, principiile după cari se săvârșește dezvoltarea stărilor naționale, cum și împrejurările cari condiționează problema asimilării. E un tractat principiar, în care se resumă, pe lângă o remarcabilă notă originală, părerile celor mai de seamă scriitori în materia aceasta.

Pe noi însă ne împoartă mai mult partea a 2-a a lucrării, în care autorul se ocupă pe larg cu chestia de naționalități din Ungaria. Chestia aceasta cearcă să o lumineze, nu arare ori cu o imparțialitate surprinzătoare, din toate punctele de vedere. Spre scopul acesta aduce date statistice, din a căror înșirare șematică cearcă de o parte să stabilească hegemonia economică și culturală a neamului ung. iar de altă parte să justifice concluziile, la cari ajunge în privința politicii de naționalități. Principiile dlui Iászi Oszkár în privința aceasta sunt cunoscute. E unul dintre foarte puținii compatrioți unguri, — și deocamdată singurul — care înțelege în toată gravitatea ei, importanța istorică a chestiei de naționalități pentru Ungaria. Înarmat c'o orientare largă, c'o pătrundere superioară în raporturile vieții politice ungare. Autorul stăruie cu toată convingerea pentru o soluție umană echitabilă și mulțumitoare pentru unii și pentru alții, a chestiei de naționalități. — Deci unele puncte din concluziile sale sunt discutabile, totuș putem spune, că lucrarea sa este cea mai de seamă între câte s'au scris în chestia aceasta în literatura maghiară. La un nivel de o imparțialitate așa de convingă-

toare nu se poate ridica decât un om cu vederi largi și cu convingeri științifice documentate.

Pentru cetitorii noștri să și poată câștiga o idee fie și numai fragmentară despre cartea aceasta, o să resum ceea ce mi se pare mai important din partea privitoare la chestia de naționalități.

Întreagă partea aceasta autorul o împarte în 5 capitole. În capitolul prim vorbește despre: „Direcțiile principale în politica naționalităților din Ung. și politica aplicată față de ele.”

În cadrele acestui capitolu se ocupă: 1) cu factori cari au dat naștere problemei de naționalități în Ung. După autor aceștia sunt cei ce au produs revoluția din 48: Kossuth și partizanii, cari au încercat prin mijlocirea instituțiilor democratice și mai apoi prin aplicarea forței să asimeleze popoarele conlocuitoare; 2) cu raportul dintre naționalități și națiunea maghiară și cu învățămintele revoluției din 48. Chestia română a fost creată de asupririle sociale și de persecuțiile religioase. Revoluțiile din 1457, 1784 au avut caracter pur social, chiar și pretensiunile românilor din 1848 formulate pe Câmpul Libertății sunt aproape toate de natură socială.

Naționalitățile au fost împinse în brațele dinastiei tocmai de intoleranța oligarhilor. Și acum se adaugă la ascuțitul cel social al luptei și cel antimaghiar. Intoleranța și particularismul de castă produc conștiința națională în naționalitățile din Ung. Trecerea acestora în tabăra austriacă cauzează nereușita revoluției din 1848 pentru maghiari. — Se ocupă mai departe cu 3) cu postulatul teritorial și de drept public a naționalităților, cu concepția liberală a maghiarilor și cu legea de naționalități.

După aceasta se ocupă pe larg cu „Ra-

porturile dinamice ale naționalităților din Ung. Partea aceasta ni se pare cea mai interesantă din cartea dlui Iászi Oszkár. Datele sunt luate din statistica oficioasă, a cărei esactitate e foarte discutabilă, tocmai de aceea nici concluziile autorului nu prezintă întru toate garanța ireproșabilă. Cu toate acestea e bine să se știe, cum suntem noi prezentați în această statistică și cum se fabrică în atelierele statului un neam unguresc foarte spornic care are în Ung. hegemonia și culturală și economică. La noi, afară de unele încercări incomplete, nu s'au studiat încă de către nime într'o lucrare coerentă și comparativă rezultatele statistice oficioase față de noi. Vine acum un străin și o face aceasta. Sunt cifre cari — dacă n'ar fi în partea cea mai mare artificiale alcătuite — ar trebui să ne pună serios pe gânduri. În lipsa unei statistice făcute de noi, suntem nevoiți să ne lăsăm mutilați de statistica oficioasă, care ne înfățișează ca un neam incult și foarte nespornic (ne sporim numai cu 8% la an, în vreme ce ungurii se sporesc cu 12%). Cu toate acestea nu putem desconsidera în întregime aceste date. Ori cum vor fi ele de artificiale totuș e bine să le cunoaștem. În cele ce urmează o să încercăm să le resum.

În 1720 (Ungaria (fără Croația și Slavonia) avea 2.593.000 locuitori, dintre cari 1.161.000 erau maghiari și 1.421.000 nemaghiari. După conscripția lui Iosif II din 1787 Ung. avea atunci 7.000.000. Sporul acesta simțitor de mare autorul cearcă să-l aplice prin o imigrație „uriașă”, ce a avut loc între 1720—1787. Pe baza statisticii lui Schwartz Ungaria în 1788 avea: 2.322.000 maghiari, 2.843.000 nemaghiari și 2.838.000 imigrați străini. Naționalități erau adecă 5.600.000, în vreme ce maghiari abia 2.300.000. Vasăzică înainte cu 125 ani un

FOIȚA.

Aniversare.

E un sfert de veac, smerită mamă,
De când în chinuri m'ai născut;
Și te-a durut întâiu-mi tipăt,
Mai mult ca chinu-ți te-a durut!

Din tine m'am hrănit, o vieată,
De sbuciumări, de plâns, de teamă;
Când vruși cu trupu-ți să mă 'nfeși,
Și să-mi dai inima ta mamă,
Te-au îngropat subt ulmii deși!

Sunt zece ani de-atunci, o clipă!
Prin visătorul fum de pipă,
Îți văd obraji storși de boală,
În râul părului de smoală,
Și mâinele 'ncelestate 'n poală!

O! mamă, ce-ai făcut din mine!
Cât ești de nerecunoscut!
Ești vieata celui care moare,
S'au moartea celuia născut?!

C. Seche.

Impresii de călătorie la Roma.

(Continuare.)

În catacombe.

8 Iulie 1911.

Doriam din inimă să văd și aceste locuri atât de curioase și atât de însămănate din punct de vedere teologic, ce se numesc catacombe. Se știe că acestea locuri tănuite de razele soarelui sunt aproape o teologie întreagă și un bun archeolog ori când își va putea scoate din acest izvor bogat argumente și dovezi dogmatice și istorice din acelea vremuri de grea încercare a creștinismului, când religiunea sfântă predicată de apostoli și urmașii lor, era socotită ca un pericol pentru existența statului. Mergem pe „via Appia”, strada împăraților antici. Aici un colos de ruine mai stă încă din falnicul palat împărătesc, ce atâta fală și putere avea odată. Nu departe dela ruinele palatului împărătesc se vede un alt colos de ruine. Sunt scâlzile lui Caracalla. Bătuți de vremuri grele și de vechimea timpului, se dărâmă și păreții acestei scâlzi atât de vestite.

Eșim prin arcul triumfal alui Titus ce i-a fost ridicat de senatul și poporul roman când s'a reîntors biruitor din reșelul iudaic la a. 70. Nu peste mult ajungem la bisericuța: „Domine! Quo vadis?”, ce-șare numirea dela frumoasa legendă a întâlnirii s-lui Petru cu Dl Isus în acest loc. Când se

începură sălbaticile prigoniri ale creștinilor din partea împăratului Nero, s-tul Petru îndoindu-se că va putea avea ceva succes în Roma, voește să o părăsască. Iasă din Roma și când era pe locul unde astăzi stă modesta bisericuță, i-se arată Dl Hristos; Petru îi întreabă, unde mergi Doamne: *Domine quo vadis?* la ce divinul Mântuitor i-a răspuns: merg în Roma, ca să mă răstignesc a doua oară. Rușinat de acest răspuns, s-tul Petru se reîntoarce, predică cu succes și în urmă suferă moartea sfântă, moartea de martir.

Pe calea aceasta sunt 2 catacombe însămănate; a s-lui Calixt și a s-lui Sebastian. Noi am cercetat catacombele s-lui Sebastian.

Deasupra acestor catacombe e biserica s-tului Sebastian. E una dintre cele mai vechi biserici. Aspectul ei vechiu și-l perdu prin repararea făcută de cardinalul Scipio Borghese la a. 1611. În primele veacuri se numia aceasta biserică *Basilica Apostolorum*, pentru că creștinii pe vremea persecuțiilor ca să nu fie pângărit corpul s-lui Petru l-au adus din biserică de pe Vatican și l-au ascuns în catacombele acestea.

Numirea de biserică s-lui Sebastian a primit-o dela s. martir Sebastian, născut în Narbona și mort ca martir sub Dioclețian (284—305). Pe timpul persecuției acestui crud împărat, Sebastian a fost prins și bătut de soldații fără milă, așa încât a rămas fără simțiri, aproape mort. Dar o femeie, Irina văduva martirului Castulo, a băgat de seamă

gurii făceau 29% din întreaga populația țării pe când naționalitățile făceau 71%. Românii în Ardeal pe vremea lui Carol III (1736) erau 425.000, iar pe vremea lui Iosif II erau 800.000. Maghiarii erau la sfârșitul v. 18 în o minoritate debilă, așa că Adam Kollár s'a simțit îndemnat să scrie că: „Cea mai mică parte a Ung. e aceea, în care locuiesc maghiarii, așa că se poate omul aștepta, că și limba maghiară se va stinge, întocmai ca odată limba cumanilor”. — Chiar și la începutul v. 19 maghiarii a-bea făceau — după calcularea destul de optimistă a lui Schwartzner — 3.000.000 din proporția țării de 10 milioane.

În conscripția din 1850 maghiarii arată un spor inexplicabil de mare: 5.000.000 maghiari vin pe 6.300.000 nemaghiari. Sporul acesta mare autorul îl ascrie unui proces de asimilare petrecut în jumătatea primă a v. 19. Neamul unguresc, în restimp de 63 de ani a absorbit 1.700.000 de străini. Întrucât avem de a face de data aceasta cu un proces de asimilare adevărată sau c'o asimilare artificială a statisticii, nu se poate hotărî. Se pare incredibilă o forță de expansiune așa de fenomenală din partea unei populații abia de 3 milioane. Aș fi foarte curios să știu, dacă mai obține undeva în istoria vre-unei țări, ca un popor să absoarbă în interval de 63 ani (1787—1850) aproape atâția străini cât face numărul său. — Autorul crede, că și de data aceasta stă în fața unui proces natural, nesforțat și inconștient. — Se pare însă, că avem de a face cu mai mult c'o asimilare pe hârtie, fabricată de comisiile statistice.

Autorul ne dă tabellă, împărțirea populației din Ung. între 1720—1910, cum și sporul din acest interval, populația întreagă făcea: în 1720: 2.583.000 dintre cari 1.161.000 (45%) maghiari și 1.421.000

(45%) nemaghiari; în 1787: 8.003.000, dintre cari numai 2.322.000 (29%) maghiarii și 5.681.000 (71%) nemaghiari; în 1850: 11.364.000, dintre cari 5.000.000 maghiari și 6.364.000 nemaghiari; în 1900 maghiarii deja întrec pe nemaghiari din proporția întreagă de 16.722.000 maghiarii fac 5.589.000 (51%) iar nemaghiarii numai 8.133.000 (48,6%); în 1910 sporul maghiarilor e și mai înverdat: au 9.698.000 (53,1%) pe când nemaghiarii au numai 8.567.000 (46,9%).

(Va urma.)

Internat gr.-cat. în Gherla.

Cuprinși de nespuse de mare bucurie și fericire suntem preoții, inteligenții, poporul gr.-cat. român al diecezei Gherlei, când se apropie timpul venirii de episcop la Gherla al Ilustrității Sale dr. Vasile Hossu.

Derind îl derim, exaltați de bucurie, cu sincera dragoste fiască îl așteptăm ca să putem esclama: Bine ai venit!

Cu admirație am privit la activitatea Ilustrității Sale dezvoltată la Blaj. Unde a fost lipsă de reparator, de organizator, de constructor îl aflăm pe Ilustritatea Sa excelent satisfăcând misiunii.

Cu admirare am privit la activitatea fenomenală de 8½ ani a Ilustrității Sale la Lugoj. A făcut lucruri mărețe, cari au să vestească mărirea numelui din veci în veci. Activitatea măreață a Ilustrității Sale o pun în strălucită vedere îndușerile și lacrimile preoților diecezei Lugejului.

Mâna lui Dumnezeu a lucrat!

Unde e mai mare pericolul, acolo e mai aproape ajutorul lui Dumnezeu.

Unde se poate mai mare pericolul, decât în dieceza Gherlei, unde cu vină și fără vină am ajuns de ocară. Prin ziare cuvintele

„gherla”, „gherlan”, „gherlism” se foloseau pentru a exprima batjocură.

Ne-a venit în pericolul cel mai mare ajutor al lui Dumnezeu Ilustritatea Sa dr. Hossu.

Așteptăm, ca soarele dela Lugoj se resară la Gherla, să lumineze și să încălzească dieceza noastră.

Suntem ferm convinși, că sub conducerea Ilustrității Sale Gherla va înceta să fie o batjocură. Gherla fiind reședința episcopului gr.-cat. românesc, gr.-catolicii fiind ce privește numărul așa zicând egal cu cealaltă de alte confesiuni e merită să fie centru cultural românesc.

Genialitatea Ilustrității Sale va afla ce e de făcut și noi — sum convins că vorbesc din inima covârșitoare a majorității preoților — vom urma voios.

Ne vom înrola cu crucea în frunte în lupta pentru renoirea în Hristos, pentru înflorirea diecezei și propășirea neamului românesc.

Suntem în secolu — al XX-lea!

Marele cugetător Kimley îl numește secolul al XX-lea secolul copiilor.

Dacă privim societatea, dacă privim grija întetită, sbuciumarea groaznică și lupta titanică și jertfele fără margini ce aduce societatea pentru creșterea copiilor, pentru asigurarea viitorului copiilor ne convingem deplin că are rost aserția lui Kimley, că într'adevăr secolul al XX-lea e al copiilor.

Inzecită e grija părinților, cari nu sunt în aceea fericită poziție ca ei să supravegheze creșterea copiilor, ei sunt siliți a-i așeza în streini.

Oh ce ușurare, când li pot așeza, fi știu așezați copii în loc bun, unde capătă creștere religio-morală, unde sunt feriți de societate rea.

Ministrul de culte și instrucțiune centele

că Sebast'ian nu murise. Il duse la casa sa și îl îngrijii până se reînșănătoșă.

Odată însă îl muștră publice pe Deocetian pentru tiraniile lui față de creștini, la ce păgânul împărat îl prinse și-l dete pe mâna ostașilor, care-l omorâră și-l aruncară în o gârliă. Cadavrul i-a fost dus de aceea de o pie creștină cu numele Lucia în cimiterul de lângă „via Appia”. Osămintele lui au fost așezate în locul acela, unde astăzi e biserica ce-i poartă numele.

Sub aceasta biserică sunt catacombele așa numite a s-tului Sebastian. Iată pe scurt descrierea lor:

Un lanț nesfârșit de galerii în lăuntrul pământului, cari au lărgimea unui metru și o înălțime de 2 metri. Păreții sunt nelucrați, și tot la al 2-lea paș dai de o vizuină, de o scobitură în păreții de stâncă, în care zac oasele, sau trupurile martirilor, sau a creștinilor din veacurile prime. La depărtări mai mari dai ici și colea de câte un altar, la care în acelea vremuri de grea încercare pentru creștini, se aducea jertfa nelucrată a legii nouă. În un loc am văzut sângele unui martir, era urmărit adecă de os-

tași persecutatori și aflat aici în catacombe rugându-se a fost străpuns cu sulița, sângele i-a improșcat lângă părete. Creștinii aflându-i corpul mort l-au îngropat, iar locul unde i-a căzut sângele l-au venerat, l-au păzit neatins și astăzi e îngrădit cu un rocic de drot, pentru a fi scutit.

Pe mormânturile martirilor din scobiturile făcute în păreții catacombelor sunt inscripții cu numele martirilor. Ocură desinșcripțiunea: „Martirio coronatus” sau numai „Martir”. Înșămnată e și inscripția *tydug*, ce era semnul simbolic al creștinilor primitivi. Se văd în multe locuri desemeșnuri ce reprezintă pești.

Noi priveam curioși aceste lucruri minunate cu adevărat, pe când un călugăr ce ne conducea, ne explica, aerul era umed, greu și cam de nesuferit. La o fatușre spre nord ne arăta călăuza calea ce duce în labirintul catacombelor și în care mulți arheologi vrând să facă cercetări teologice; și-au pus viața, căci îndepărtându-se prin acest labirint de catacombe prea tare, nu au știut să iasă îndărăpt și așa acolo și-au aflat moartea.

Am ajuns la o adâncime de 15 metri în lăuntrul pământului. Aici pentru de a nu fi periculos pentru cercetătorii catacombelor, aerul cam umed și mușcăcios, s'a făcut în timpurile mai recente un ventilator săpându-se o apertură ce comunică cu suprafața pământului. De aici suim și eșim în biserica s-tului Sebastian dar nu pe unde am intrat, ci pe partea nordică.

Acestea sunt catacombele s-lui Sebastian. Afară de acestea mai sunt altele multe, așa încât întreaga Roma veche e încunjurată de atari locuri subterane unde creștinii celor 3 veacuri prime își căutau refugiul ca în aceste locuri ascunse și ferite de șgomotul și vederea lumii să-și deprindă funcțiunile lor sacre.

Ne depărtăm pătrunși de o cucernică pietate și venerațiune de aceste locuri sfinte ce au fost udate cu sângele alor 176.000 de martiri.

La reînțorcere trecem prin arcul triumfal a lui Constantin cel Mare, ridicat de senatul și poporul roman, întru aducerea aminte de biruințele raportate de Constantin asupra lui Maxențiu și Liciniu. (Va urma.)

Deposit de fabricate de

Linoleu.

LEOPOLD HAAS în Cluj, piața
Mátyáskirály Nr. 11.

Isi recomandă următoarele mărfuri: Linoleu veritabil de piută pentru tapetarea păreților; tapete fugative pentru prânzitor; fețe de masă din pânză cerată; stofe de obdus sofe (otomane); dantele pentru credenț; șurte de pânză cerată pentru copii și dame. Arțelii de gumă, suposite de așternut, cotce, păpuși, piepteni, palării de piele, șapci (chipe), călăie de gumă, pantofi, gbețe de gimnastică, galosi scl. în asortiment foarte mare.

Adresa de moment. — Cereți Preș-curent. (41) 11—26

Zichy în mai multe rânduri și-a exprimat convingerea, că creșterea cea mai bună se poate ajunge prin internate, îndeamnă la înființarea de internate promițându-le sucursul său și aievea ajutorându-le și înființând și el internate de a statului.

Faptul, că câte internate sunt și se înființează nu numai, că sunt pe deplin populate, dar că totdeauna și în tot locul sunt mai mulți concurenți, decât câte locuri is vacante dovedește până la evidentă superioritatea creșterii în internate pe lângă cea dela căsi private.

Și noi avem o lipsă arzătoare în Gherla. Asupra acestei lipse atragem atenția marelui arhieru, a clerului și mirenilor diecezani și aceasta este înființarea unui internat diecezan gr.-cat. român în Gherla încăpător de 120—150 băieți studenți de școale medii și preparandie diecezană.

Toate diezezele posed foculare de creștere au internate numai vasta și puternică dieceză a Gherlei nu.

Fără internat nici nu poate deveni centru cultural românesc Gherla.

S'ar putea face obiecție, că n'are rost internat românesc pe lângă școala de stat maghiară. N'avem să vă întreținem mult. Față de obiecțiunea aceasta fie-ne permis a ne provoca la aceea, că internatul va fi sub conducerea preoților români, sub suprema inspecție a episcopului diecezan. Limba de conversare va fi românească și în urma înființării internatului studeții români la gimnaziu ar fi în majoritate și așa s'ar putea opera ca limba română să se propună ca studiu obligator și de-ocamdată și atâta e mult.

De sine urmează întrebarea, că palatul acesta al cărui edificare și aranjare modernă ar costa o sumă colosală din ce s'a edificat?

După părerea noastră din arunc diecezan făcut pe preoții, învățătorii și comunitățile bisericesti diecezane.

Suma, modul și cheia împărțirii fiind-că nu încap în cadrele unui articolu și fiind-că sunt chestia executării la timpul său și vom desfășura.

Suma la care va trebui să se oblige preoții și învățătorii va fi mare, însă dacă luăm în considerare, ca în anul 1913 o să se reguleze leafa învățătorilor și să se mărească congrua vom putea suporta fără ca să ne întărităm tare și obligamentul de contribuire s'ar putea face atirător dela regulare, respective mărire de plată.

Preoții și învățătorii, acești doi factori, obligându-se la contribuire ar face tot posibilul, că și comunitățile bisericesti să-și achite datorița față de acel așezământ, unde fiii preoților și învățătorilor ar fi primiți cu favoruri și unde ar afla adăpost și creștere fiii mirenilor.

Edificat și aranjat lăuntric acest așezământ cultural românesc mai resteează, că taxa de întreținere se fie cât de mică, să fie primiți gratuit și cu jumătate prețul cât de mulți băieți.

Căldura soarelui secului al XX să străbată gila ogorul întelenit și înghețat a poporului românesc și să facă să resară unul după altul internatele românești și în primul rând în Gherla.

Sus s'avem inimile!

Demetriu Cionca,
preot.

Corespondințe.

Din dieceza de Lugoj.

Preonorată Redacțiune!

Dieceza Lugojului iar e văduvită, căpetenia, mai mult fala, mândria noastră se duce. De acum nu ne vor mai întâmpina privirile înveselitoare a Ilustrității Sale dr. Hossu, blânda lui voace, ce ne inspira iubire nu o vom mai auzi, înțeleptele lui povețe încurajatoare nu ne vor mai călăuzi. Iar părinteasca-i grijă ce a avut atât în genere cât și deosebi pentru fiecare fiu al diecezei nu se poate descrie. Bunătatea inimii e caracterul lui principal, a face bine, a ajuta unde se poate, a îndestuli dreptele pretenziuni, aceste l'au condus. Îngâmfarea, care de mulțori umbrește aureola capetelor încoronate nu l'a stăpânit. Că nu ca domn ci ca formă s'a făcut turmei. Prin condescința-i părintească pe toți i-a atras, autoritatea și-a mărit și iubirea și-a potențat. Sau care frate preot nu s'a simțit mândru și plin de bucurie când i-s'a dat ocaziune se poată saluta în parohia sa, în casa sa, pe bunul Arhieru, știind bine că nu caută alta decât se aducă cele risipite, să lege cele frânte. să afle cele pierdute, și pe toți să-i închege în credință, speranță și iubire. Progresele ce le-a făcut dieceza în cei 8 și 1/2 ani nu-i de lipsă a le aminti. Aceste le vor povesti tinerii despre a căror ocrotire s'a îngrijit prin înființarea convicțului, le vor povesti văduvele și orfanii de preoți a căror lacrimi le-a șters prin regularea fondurilor de pensie, le vor propovădui fiitorii păstori, cari se vor crește în seminariul teologic la care i-a bus baze, — le vor duce departe bisericile și școlile ce s'au edificat.

N'a fost serv netrebnic, talanții ce i-a primit nu i-a legat în sudariu nici nu i-a îngropat în pământ, ci i-a înmulțit ca acum în sfatul nepătruns al prevedinții divine să se împlinescă cuvintele: bine serv bun și credincios peste puține ai fost peste multe te voi pune. Dela mica dieceză a Lugojului trece la vasta dieceză a Gherlei ca și acolo cu prudența ce-l caracterizează să îndrepte cele de îndreptat și să edifice mai departe fără noi cei-ce l'am iubit cu adevărata dragoste fiască, pe lângă recunoștința ce am putut a-i aduce îl petrecem cu lacrimile în ochi rugând pe acela în mâinile cui sunt destinele să-l dăruiească cu tărie și puteri trupești și sufletești până la cel mai depărtat moment hotărât a părăsi aceasta vieată, și precum noi nu-l vom

uita, așa credem că și Ilustritatea Sa cu drag își va aduce aminte de scurtul timp ce l'a petrecut în fruntea noastră, că după debilele noastre puteri ne-am nizuț a-i urma glasul, a-i primi sfatul și ai împlini voia.

Știm că fiitorii fii sufletești îl așteaptă cu dor și îl vor primi cu dragoste cu care și noi l'am avut, și aceasta li va ușura sarcina păstoririi, noi însă rămânem triști ca orfanii ce și-au pierdut părintele iubit, și în tristețea noastră ne mângăiem cu aceea, că bunul Dumnezeu, care ni-a dăruit tot Arhieriei buni, se va îndura a ne trimite și acum unul cu spiritul celui-ce l'am pierdut, ca opera începută să o ducă mai departe și încă fără întârziare, ca nu cumva în holda bine îngrijită să se vâre neghina.

Ravagiile uraganului.

Onorată Redacțiune!

Grozava furtună, ce s'a descărcat asupra noastră Luni în 13 Maiu, pe la 4 ore d. am. a nimicit sate întregi, începând din secuime în linia sudost și nordvest până spre Cluj, pe cât avem știri pe aici.

Din apropierea Reghinului au suferit comunele: Telecul român, M. Jara, Petrilaca ung., Petelea, Filpișul mare, Filpișul mic, Ocnița și Brețul. Acesta din urmă are un aspect înfiorător de trist, când vezi cum străde întregi sunt o adevărată ruină. Casele cu superedificatele lor amulse unele din fața pământului și apoi răsturnate la pământ și sdrohite, încât tot materialul abea de foc e mai bun. Altele clădiri — majoritatea — rămase numai cu pereții, și aceștia despoiați și clătinați, pe când coperișele sburate dela loc cu grinzile podului cu tot, și sfărmate apoi prin curte, prin grădină, prin arături și fânate, cât nu mai știe omul unde sunt ale lui și unde ale altuia. Din vr'o 50 familii românești n'a rămas una neatinsă, dar 40 au fost aduse la completă sărăcie, trebuind să curățe tot intravilanul de sdroboturile, ce-l acoper și să clădească apoi din nou. Biserica gr.-cat. de lemn, casele parohiale, școala, casele cantonale și încă o casă de închiriat a bisericii sunt total nimicite. Nu vezi îngrăditură la loc prin sat și în jurul acestor interte bisericesti. Parohie cu avere de 200—400 Cor. și cu credincioși astfel aduși la sapă de lemn de unde, Doamne, își va mai rezidi Sionul?!..

Ți-se sfășie inima de durere, când te adâncești în astfel de gânduri!

E un continuu peregrinaj la Brețe de 3 zile incoace. Organele administrative au luat încă de Marti primele măsuri, ce se inpuneau. Sara au și sosit pionirii din Oșorheiu și au dat întâele ajutoare la curățirea ruinelor — măcar în parte, ca comunicația printre ele să se ușureze.

Fruntașii români din jur vor lansa un apel în zilele procsime, ca să se vină în ajutorul acestor nenorociți frați ai noștri rămași total fără adăpost și fără loc de închinare aceluia, care așa de amar a lăsat să se descarce asupra-ne pedeapsa păcatelor noastre.

• Pentru Dvoastră domnii cei mari,

cari nu credeți în Dumnezeu, sunt aceste bătaii" — spunea un țaran de-ai noștri în ziua după sinistru între mai mulți.

N'a fost acesta nu un potop de apă, căci apă a venit puțină, ci un vânt uriaș. Arborii smulși din rădăcini sunt mii.

Au murit singur 2 femei!!! vite au fost omorâte 8, iar mai multe chilăvite.

Reghin, la 15/V 1912. Ariton M. Popa
protopop

Invitare

la

Serbările comemorative,
cari vor avea loc din prilejul

aniversării centenarului nașterii lui
George Barițiu

Luni în 14/27 Maiu a doua zi de Rusalii
la Brașov.

PROGRAM:

I. Luni la orele 10 a. m. parastas solemn în memoria lui George Barițiu, oficiat în biserica Sf. Nicolae din Brașov. Cântările de parastas vor fi executate de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub conducerea diui G. Dima.

II. Luni după amiază la orele 6 în sala Redutei orașenești festival comemorativ:

a) Cuvânt de deschidere rostit de dr. V. Nițescu.

b) Coruri executate de reuniunea rom. de cântări sub conducerea maestrului G. Dima.

c) Conferență despre G. Barițiu de S. Moldovan.

d) Declamațiuni: a) de Mărioara G. Dima, b) de Aurel P. Bănuțiu.

Intrare la festival: Balcon 3 cor. 50, Fotel 3 cor. Parchet I 2 c. Parchet II 1 c. 60. Galerie 1 cor. 20 Loc de stat 1 c. Studenți 50 bani.

III. Luni seara după festival cină comună în localitățile Redutei.

Tot în ziua comemorării lui George Barițiu se vor întruni la Brașov reprezentanții presei române.

La aceste serbări comemorative invităm cu toată onoarea publicul român din Brașov și împrejurime.

Redacțiunea ziarului

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

MAI NOU.

La încheierea foiei noastre primim știrea că ministrul președinte a conces ținerea meetingului de protestare convocat la Alba-Iulia de inteligența noastră laică pe 29 Maiu a. c.

Noutăți.

3/15 Maiu. Este data cea mai strălucită în istoria neamului românesc. În aceasta și înainte cu 64 ani Blajul și Câmpia libertății au întrunit pe reprezentanții poporului român din toate unghiurile și plaiurile acestei țări. Sub albastrul cerului, la razele înviorătoare ale soarelui, de Mai patruzeci mii de români în frunte cu marii arhierici ai bisericilor române au jurat, că poporul românesc vrea să trăiască liber în aceasta țară, vrea să fie deopotrivă în toate cu celelalte neamuri conlocuitoare, vrea să fie considerat în afacerile țerii după drept și lege. Noi urmașii generației înimoase dela

48, avem îndatorirea sfântă, se păstrăm neștirbită moștenirea hărăzită și amintindu-ne cu cucernicie de momentele serbătorești ale acestei zile, să ne facem vrednici de numele aceluia, cari ni-au adus la viață potrivită cu numele de român. În inimile noastre amintirea acestei zile să fie pururea trează.

Societatea românească din Blaj a serbat aniversarea acestei zile în cerc restrâns.

Intru mărirea lui Dumnezeu.

Mica noastră biserică din dealul Șutului din nou saltă de bucurie văzând, cum fii credincioși ai săi pe întrecute aleargă cu obolul lor la înfrumșetarea ei. Astfel Copil Chirilă cu soția din Agriș, au dăruit un rând de ornate preoțești în valoare de 70 cor. Copil Vasilie a Anu cu soția: o candilă frumoasă de bronz în valoare de 63 cor. Copil Gligor a Todesiei cu soția, un luminar de bronz în valoare de 22 c. Numele acestor binefăcători ai sf. biserici se va păstra cu dragoste în „Cartea de Aur“ a sf. biserici din Șutu. Deo bunul Dumnezeu, ca numele acestor binefăcători să se scrie și în cartea dreptilor.

În legătură cu aceasta aș avea o modestă propunere:

În seminar de multe ori ni s'a tras atențiunea, ca pășind în mijlocul poporului, să-l obișnuim cu ornatele, vasele, icoanele, ori orice obiecte sacre să nu le mai cumpere credincioșii dela târgoveți de cei de pe la Nicula, ci să le procure prin un preot direct dela Atelierul de ornate sacre din Blaj.

Cam tot acestea s'au publicat și prin ziare, mai ales în Unirea.

Foarte corect! Atât în ce privește unitatea ritului cât și mai ales pentru încunjurarea înșelăciunii ce să fac din partea târgoveților. Am văzut ornate bisericesti, cari erau vrednice 40 cor. și sau vândut cu 100 cor.

Din motivul acesta toți preoții ar trebui să oprească pe credincioși de a mai cumpăra Ornate sacre dela târgoveți dela Nicula. În teorie o aprobă și trebuie să o aproabe unul fie care preot. În praxă însă durere, foarte puțin.

În praxă s'ar putea pune procedura aceasta dacă: 1) poporul nostru, ar fi un popor de bani gata, 2) dacă gustul estetic al poporului ar fi ceva și mai dezvoltat, 3) și dacă am avea modele, respect. prescurente dela atelierul de ornate din Blaj.

Avându-le aceste am păcătui foarte de nu am procura ornate bune, frumoase și eftine dela Blaj.

Ca să putem sprijini cu toții atelierul de ornate al Blajului, facă și Blajul așa cum fac cei dela Nicula și atunci noi preoții am da garanță că în scurt timp și atelierul din Blaj va înflori, iar bisericuțele noastre s'ar apropia din ce în ce mai tare de unitatea ritului și în ce privește înfrumșetarea interiorului bisericilor!

Căci de fapt, te prinde mirarea când intri în o biserică de a noastre și vezi în ea atâtea și atâtea lucruri străine de ritual nostru. Vezi nește ornate preoțești pestrițe, scumpe dar slabe, Vezi nește icoane pictate de jidovi cu inscripții jidovești ca Iezus szentelt szive etc. și alte multe de aceste, pe cari nu trebuie să le amintesc, căci le vede aproape fie care preot în biserică sa.

Ar fi tare bine dacă în Blaj de fapt s'ar deschide un mare atelier de ornate sacre, de unde să se poată procura: vestminte, stihare, potire, candile, cărți de tot soiul și

cu un cuvânt toate obiectele necesare pentru bisericile noastre. Să se trimită fiecărui preot un prescurant, care să conțină chipul resp. mastra obiectelor. Apoi să pregătească mai multe rânduri de vestminte. Să se trimită agenți pe sate (pentru plată iar nu pentru %). Și acest agent va purta cu sine vestminte, prapori, cruci, icoane, candile, luminări, potire, Cărți.

Solvirea obiectelor cumpărate să fie în rate, sau pe așteptare cum zice românul. (Cum fac cei dela Nicula). De aceea vând ei atâtea ornate sacre.

Cam în forma aceasta s'ar încunjura abuzurile și înșelăciunea, având și preoții prescurantele, și s'ar prevedea și bisericile noastre, cu ornate frumoase, icoane de ritual nostru etc. Șuta la 8 Maiu 1912. Longin Corcheș, preot.

Hymen. Cornelia Dumitreanu și Aurel Iubaș abs. de teologie — și Raveca Tușuan și Chirilă Dumitrean invită la serbarea cununiei lor, ce se va celebra Duminecă în 19 Maiu st. n. a. e. în biserică gr. cat. din Șard.

— Iuliana Nemeș și Emanuil Pop, invită cu toată onoarea la serbarea cununiei lor, ce se va celebra Duminecă în 2 Iunie n. a. e. în biserică gr. cat. din Dileul-român.

Marile serbări ale presei. Presa a început pregătirile pentru marile serbări populare și naționale, pe cari le va da la București, în parcul Carol I. în zilele de 19, 20 și 21 Maiu.

După cum se știe, Ministerul lucrărilor publice a acordat o reducere pe căile ferate din România de 50 la sută pentru clasa I. și a II., și 75 la sută pentru clasa III. pentru toți călătorii cari vor veni la București, în timpul acestor serbări.

Reducerea acordată pe căile ferate e atât la venire, cât și la întoarcere.

O altă dispozițiune a căilor ferate, — foarte favorabilă pentru public, — e că biletele acestea ale căilor ferate, cu reducerea de 50 și 75 la sută sunt valabile șapte zile.

O persoană poate să plece din orice punct al țării, în ziua de 17 Maiu și se poate reîntoarce cu acel bilet redus, până în seara zilei de 23 Maiu.

De asemenea, se pot reîntoarce, plecând din București, în ori ce zi până în seara de 23 Maiu.

Invitare. Despărământul „Someș“ aparținător Reuniunii învățătorilor Români Sălăgieni“ își va ținea adunarea ordinară de primăvară în 22 Maiu a. c. în comuna Ciglean în sala școalei conf. gr.-cat. la care adunare să invite a lna parte atât d-nii membri, cât și Onor. public interesat de cauza învățământului. Șoimuș, la 11 Maiu 1912. Alesandru Manu, president; Ananie Popoviciu, notar.

Erată. În nr. 49 crt. „Unirea“ în corespondența din Câmpie alineatul 2. în șirul 10. s'a strecurat o greșală, tipărinduse-4 în loc de 47.

Necrolog. † Avram Cordiș, preot gr.-cat. în Dersida-mică, a murit după grele și lungi suferințe, la 12 Maiu st. n., în etate de 42 ani, în al 13-lea an al preoției și al 14-lea an al fericitei sale căsătorii, provăzută fiind cu sf. Sacraminte ale maribunzilor.

LUNA BIOSCOP își continuă reprezentațiunile sale cinematografice. — Azi va fi Dr. Gar el Hama, istoria unui detectiv, mare dramă socială 1000 m. lungă.

Posta Administrațiilor.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Cătina* pe 1912 sem. 1-iu. — *Schiopi* pe timpul din 1/9 1902 până în 1/3 1904. — *Krácsfalva* pe 1911 trimestrul ultim și ianuar — martie 1912. Pe anul acesta aveți să mai trimiteți 14 Cor. până la finea anului. Numerii ce Vă lipsesc li vom căuta și de li avem, vi-i trimetem. — *Casina Beiuș* pe lunile martie și aprilie din 1912, iar nu pe un pătrar de an, căci abon. anual nu e 12, ci 18 Cor. — *Amácz* pe 1912 sem. 1-iu. — *Oarba de Mureș* pe 1912 sem. 1-iu. — *Telciu* pe 1909 sem. 2-lea și întreg an. 1910. Ca document la rațiuni servește recepțisa postală. — *Iapa* pe 1912, dar nu întreg.

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**
Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

Te săgetează?
(Ai dureri?)

Folosește **Elsafluidul** lui Feller și **Elsahapurile** lui Feller, a căror singur producător este **EUGEN V. FELLER**, farmacist de curte, **Stubica Centrale Nr. 122 (Zágráb.)**

I. **Elsafluidul** lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă, spurc, slăbire de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii provenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă e numele «Feller». 12 sticle mici sau 6 duple ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur **Elsahapurile-Rebarbara purgative** alui Feller, contra durerilor de stomac, sgârșiri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețeală, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comande să adresăm curat așa:

Eugen V. Feller, apotecar
STUBICA Centrale 122. (com. Zagrab).
(33) 13-24

Nr. 1485-1912.

Înștiințare.

Fondurile și fundațiunile arhiepiscopiei gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș sunt în pușoșeținea de a vinde câteva sute de opțiuni la emisiunea nouă a Institutului de credit și economii „Albina” din Sibiu. Cei ce reflectează la cumpărarea astor fel de drepturi sunt rugați să-și facă ofertele în scris în plicuri sigilate până cel mult în 25 Maiu 1912 st. n. spunând la câte acțiuni nouă re-

fectează, cât ofer pentru dreptul de opțiune a unei acțiuni, și să alătore pentru fiecare acțiune optată vadiu de câte 20 cor.

Ofertele și vadiile să se trimită la adresa Administrației centrale capitulare în Blaj. Cel mult până în 5 Iunie se vor încunoștința reflectanții despre rezultat.

Aceia ale căror oferte se vor primi, vor fi provocați, că până în 25 Iunie 1912 să trimită la Adm. centr. capit. suma oferită pentru dreptul de opțiune, computându-se în aceasta vadiile deja depuse, apoi rata primă de 20% (40 cor. de acție) și câte 10 cor. pentru spese. În schimb li-se vor trimite titluri provisorii edați de Institutul de credit „Albina”. Cei ce nu vor face aceasta își pierd vadiile depuse, precum și dreptul la emisiunea nouă.

Reflectanților ale căror oferte nu vor fi luate în considerare li se vor restitui vadiile pe spesele lor până cel mult în 5 Iunie 1912.

Blaj (Balázsfalva) în 11 Maiu 1912.

Administrațiunea centrală capitulară.
(59) 2-2

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința ou, public românese, că mi-am mutat

cancelaria avocațială

în IV. Veres Pálné-u. 26.

Cu deosebită stimă:

Dr. Liviu Lința.

avocat în Budapesta.

(61) 2-3

Dacă nu poți

mănca și te simți rău îți aduc ajutor sigur

— de medici aprobatele —

Caramelle de mintă pipărată

pentru stomac, ale lui *Kaiser*.

Vei căpăta poftă bună, stomacul și-se regulează din nou și se întărește.

La ture mai lungi sunt indispensabile având efectul înviorării și improspătării.

Pachete de 20 și 40 fil. se află la farmacia **Carol Schieszl** în Balázsfalva.

(92) 9-10

Nicotinul e venin!

Țăbacul e scump!

Îți vei păstra sănătatea!

Poți să cruți mai multe sute de coroane, dacă te vei cumpăta în fumat, sau, dacă te vei desvâța de obiceiul acesta.

O pastilă de Havanna

ți lea pofta de fumat pe mai multe ore înainte.

O cutie suficientă pe o săptămână, costă 40 fil.

Legal ocrotită.

Legal ocrotită.

Se poate căpăta pretotindine!

Vanzătorilor se dă rabatt.

Reprezentanța generală:

Vânzare și deposit de Bomboane-Caviar și Pastile de Havanna în

Budapesta.

VII. Arena-ut 19. II. emelet 7. Telefon 102-36.

(62) 1-4

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-99.

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29.

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

(3) 18-52

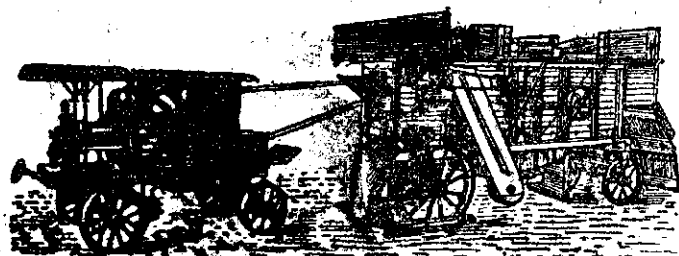
Director-șef

Dr. Cosmutza.

NOUĂ FIRMĂ ROMÂNEASCĂ.

IOAN V. FËT

BUDAPESTA, Nagymező-utca 36. 1/2

Motoare cu benzin, uleu brut și gaz, dela 3 HP. în sus.

Tot felul de mașini și instrumente agricole, ca: **Treerătoare cu motor**, mânaj și mâna, pluguri, grăpi etc. Pompe de fântâni și incendiu cu forță motorică.

Mori, Mașini de sămănat cu mâna, cari în urma ieftinătăței, precisiunii și manuelei ușoare sunt indispensabile pentru fiecare agricultor.

Prețuri moderate, catalog ilustrat și preliminar la dorință gratis și franco.

(55) 10-20

Cumpărați numai dela Români!

In atențiunea economilor:

Stropitoare de vie

— sistem Vermorel Éclair, —
calitate superioară, — sistem
Hero, Danubia și Austria,
neîntrecute până acum, — se
află de vânzare la societatea
comercială

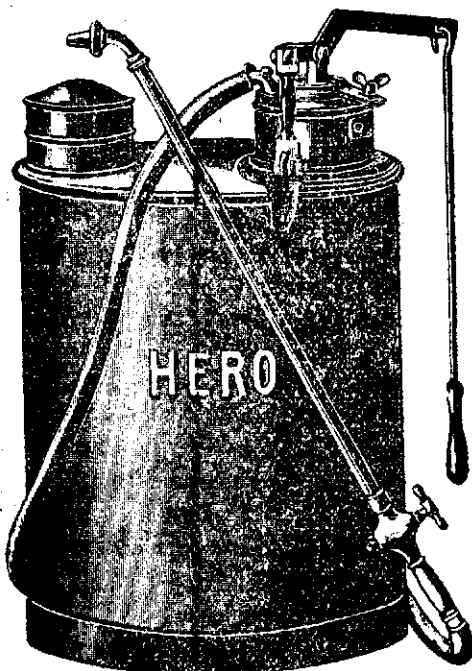
„Consum“ din Blaj

Tot acolo se găsește în
mare depozit piatră vânăță,
bast pentru legat via, prima,
Majunga — și toți articolii și
instrumentele de lipsă economilor.

Mare depozit de cement, place de izolat,
hârtie cătrănită și asfaltată de acoperit,
drot cu spini și sârmă de îngrădit.

60 3—10

Serviciu prompt și cinstit.

Vânzare en gros și detalii.

PICURII DESTOMAC

ai lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Mariacell“
s'au dovedit de 30 ani incoace de
un medicament neapărat trebuincios
în fiecare casă. Picurii aceștia au un
efect neasămănat de bun la pertur-
bațiunile mistuirei, sunt fără păre-
che în a îndrepta stricarea stoma-
cului, arsurile de stomac, consti-
pația, durerile de cap și destomac,
greata, amețeala, insomnia, colica,
anemia (lipsa de sânge), gălbi-
neala scl.

Se pot căpătina în fiecare apotecă.
O sticlă costă 1.60 cor., mică — 90
fil., 6 sticle 5.40 cor., 3 sticle mari
4.80 cor., ce se trimit franco, dacă
prețul lor se anticipează.

Apoteca lui K. BRÁDY la „Ma-
gyar Király“ în Viena, I. Fleisch-
markt 2 Depot 5.

(23) 11—12

MOBILE

Dermitoare, prânzere, chilii de dami, sa-
loane, aranjare completă de hotele, cafele
și castele, mobile de fier și de aramă, tapete,
perdele, policandre și pianuri se spedează
ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de
plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor.
La aranjări complete se trimite agent cu
modele, ori unde, fără a se socoti spese
pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat

Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7. sz.

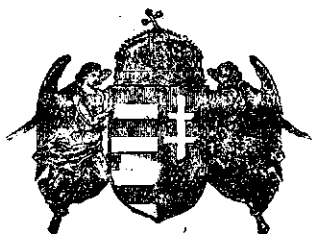
(88) 62—104 (Központi városháza mellett).

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1895
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniú Novotny

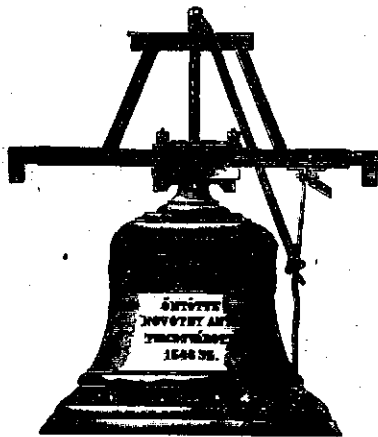
în Țimișoara-Fabric (4) 20—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, mai departe spre facerea
de clopote întregi armonioasă, pe lângă
garanție pe mai mulți ani, provăzute cu
adjusturi de fier bătut, construite spre a
le întoarce cu ușurință în ori ce parte,
indată ce clopotele sunt bătute de o
latură prin aceea ce sunt mântuite de o
crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de
multe ori premiate, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri după figura
S și pentru aceea au ton mai in-
tensiv, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminoasă,
decât cele de sistem vechiu, așa
că un clopot patent de 327 kg.
este egal în tonul unui clopot
de 461 gk. făcut după sistemul
vechiu. Mai departe se recomandă
spre facerea scaunelor de fier
bătut, de sine stătătoare, —
spre preadjustarea clopotelor
vechi cu adjustarea de fier
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. peorale pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apadute.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la
finea anului 1911 K. 5,275,798.23
Capitale asigurate pe viață achitate „ 5,146,556.36
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 } foc „ 127,763,744.—
} viață „ 10,931,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2520,492.—

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercări bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(5) 48—?